ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 18ης Δεκεμβρίου 1986 *

Στην υπόθεση 426/85,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Raymond Baeyens, κύριο νομικό της σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

ενάγουσα,

κατά

Jan Zoubek, δημοσιογράφου, κατοίκου Βρυξελλών, εκπροσωπούμενο από τον Louis-Philippe Crochon, δικηγόρο Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο τα γραφεία της Discount Bank SA, 18, boulevard Royal,

εναγομένου,

που έχει ως αντικείμενο διαφορά σχετική με τη μη εκτέλεση συμβάσεως συναφθείσας μεταξύ των διαδίκων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

συγκείμενο από τους F. Schockweiler, πρόεδρο τμήματος, G. Bosco και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας

λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 13ης Νοεμβρίου 1986,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Νοεμβρίου 1986,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 20 Δεκεμβρίου 1985, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε αγωγή δυνάμει ρήτρας διαιτησίας κατά την έννοια των άρθρων 42 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, 181 της Συνθήκης ΕΟΚ και 153 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, με την οποία ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει τη λύση της σύμβασης μελέτης που συνήψε με τον Jan Zoubek, δημοσιογράφο Βρυξελλών, και να υποχρεώσει τον τελευταίο να αποδώσει το ποσό των 33 000 βελγικών φράγκων (BFR) που του είχε καταβάλει ως προκαταβολή στις 7 Ιανουαρίου 1972, εντόκως βάσει του νομίμου επιτοκίου που ίσχυσε στο Βέλγιο από την ημέρα της πληρωμής.

2 Προβάλλοντας την ύπαρξη συμφωνίας με την Επιτροπή, βάσει της οποίας παρέδωσε στην Επιτροπή δημοσιεύματα αξίας 65 000 BFR, η οποία κάλυπτε την εκ 33 000 BFR προκαταβολή, ο Zoubek, με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 27 Ιανουαρίου 1986, άσκησε ανταγωγή με την οποία ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί ότι επήλθε συμψηφισμός μεταξύ της απαντήσεως της Επιτροπής και της δικής του απαιτήσεως μέχρι το ποσό των 33 000 BFR και να υποχρεώσει την Επιτροπή να του καταβάλει το υπόλοιπο ποσό των 32 000 BFR, νομιμοτόκως από της καταθέσεως του δικογράφου.

3 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία, οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά του φακέλου δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για να σχηματίσει κρίση το Δικαστήριο.

Επί της κύριας αγωγής

4 Επιλαμβανόμενο, στο πλαίσιο ρήτρας διαιτησίας, το Δικαστήριο οφείλει να επιλύσει τη διαφορά βάσει του ουσιαστικού εθνικού δικαίου που έχει εφαρμογή στη σύμβαση, εν προκειμένω του βελγικού δικαίου που διέπει τη σύμβαση βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 2.

5 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο, πρώτον, να αναγνωρίσει ότι έχει λυθεί η σύμβαση, και αυτό κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 7, και, δεύτερον, να υποχρεώσει τον εναγόμενο στην απόδοση των 33 000 BFR που είχαν δοθεί ως προκαταβολή, περιλαμβανομένων και των νομίμων τόκων από την ημέρα της πληρωμής.

6 Το άρθρο 7 της σύμβασης το οποίο ορίζει ότι η Επιτροπή μπορεί να καταγγείλει τη σύμβαση λόγω μη εκτελέσεως ή πλημμελούς εκτελέσεως από τον αντισυμβαλλόμενο, κατόπιν οχλήσεως του τελευταίου με συστημένη επιστολή, πρέπει να χαρακτηριστεί ως ρητή ρήτρα υπαναχωρήσεως σύμφωνα με την οποία συμβαλλόμενος μπορεί, ως κύρωση λόγω πλημμελούς εκτελέσεως των υποχρεώσεων του αντισυμβαλλομένου και χωρίς δικαστική παρέμβαση, να προκαλέσει τη λύση της σύμβασης.

7 Αφού με συστημένη επιστολή της 27ης Οκτωβρίου 1972 όχλησε τον εναγόμενο να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, σύμφωνα με το άρθρο 7 της σύμβασης και κατά τους τύπους οχλήσεως που προβλέπονται σ' αυτό, η Επιτροπή εγκύρως προκάλεσε τη λύση της συμβάσεως με συστημένη επιστολή της 21ης Δεκεμβρίου 1972.

8 Σε περίπτωση λύσεως μιας συμβάσεως, οι συμβαλλόμενοι πρέπει να επανέρχονται στην κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν αν δεν είχαν συνάψει τη σύμβαση. Η αρχή επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση συνεπάγεται ότι κάθε συμβαλλόμενος υποχρεούται να αποδώσει στον αντισυμβαλλόμενο ό,τι είχε λάβει. Αυτή η υποχρέωση αποδόσεως εκτείνεται τόσο στο πράγμα ή στο ληφθέν ποσό χρημάτων όσο και στους καρπούς του πράγματος αυτού ή στους τόκους που απέφερε το ληφθέν ποσό από την καταβολή του. Ο εναγόμενος υποχρεούται επομένως να αποδώσει στην Επιτροπή την προκαταβολή των 33 000 BFR, περιλαμβανομένων και των τόκων που απέφερε το ποσό αυτό από την καταβολή του και που μπορούν να υπολογιστούν κατ' εφαρμογή των διαφόρων νομίμων επιτοκίων που ίσχυσαν στο Βέλγιο από τις 7 Ιανουαρίου 1972.

Επί της ανταγωγής

9 Επειδή η Επιτροπή προέβαλε το απαράδεκτο της ανταγωγής που άσκησε ο εναγόμενος, η οποία, κατά την Επιτροπή, πηγάζει από σύμβαση διακρινόμενη εκείνης στην οποία περιλαμβάνεται η ρήτρα διαιτησίας, πρέπει να εξεταστεί αν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να την εκδικάσει.

10 Σχετικά πρέπει να γίνει δεκτό ότι, μολονότι στο πλαίσιο ρήτρας διαιτησίας, το Δικαστήριο οφείλει να επιλύει τη διαφορά εφαρμόζοντας το εθνικό δίκαιο που διέπει τη σύμβαση, το ζήτημα της αρμοδιότητάς του προς εκδίκαση της ανταγωγής και του παραδεκτού της εκτιμάται ενόψει μόνο των άρθρων 42 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, 181 της Συνθήκης ΕΟΚ και 153 της Συνθήκης ΕΚΑΕ και του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου.

11 Η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, βασιζόμενη σε ρήτρα διαιτησίας, συνιστά παρέκκλιση από το κοινό δίκαιο και, επομένως, πρέπει να ερμηνεύεται περιοριστικά. Το Δικαστήριο μπορεί να εκδικάζει μόνον αγωγές που πηγάζουν από σύμβαση συναφθείσα από την Κοινότητα και περιλαμβάνουσα ρήτρα διαιτησίας ή που έχουν άμεση σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση αυτή. Εξάλλου, έτσι ορίζεται η διεθνής δικαιοδοσία με το άρθρο 6, παράγραφος 3, της Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, κατά το οποίο το επιληφθέν δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάζει ανταγωγή που απορρέει από την ίδια σύμβαση ή τα ίδια πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζεται η κύρια αγωγή.

12 Στην προκειμένη περίπτωση, με τη συμφωνία που επικαλείται ο εναγόμενος έπρεπε να αντικατασταθεί η υποχρέωση αποδόσεως της προκαταβολής των 33 000 BFR με άλλη παροχή, δηλαδή την παράδοση δημοσιευμάτων. Έτσι, η ανταγωγή απορρέει από την υποχρέωση αποδόσεως της προκαταβολής, αντικείμενο της κύριας αγωγής, οπότε το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να την εκδικάσει.

13 Όσον αφορά το βάσιμο της ανταγωγής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή αμφισβητεί την ύπαρξη της συμφωνίας που επικαλείται ο εναγόμενος/αντενάγων και ότι ο τελευταίος δεν προσκόμισε την απόδειξη η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 1341 του βελγικού αστικού κώδικα, δεν μπορεί παρά να είναι έγγραφη.

14 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η ανταγωγή ως προς την ουσία και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος της κύριας αγωγής να καταβάλει το ποσό των 33 000 BFR, εντόκως βάσει των διαφόρων νομίμων επιτοκίων που ίσχυσαν στο Βέλγιο από τις 7 Ιανουαρίου 1972.

Επί των δικαστικών εξόδων

15 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Επειδή ο εναγόμενος της κύριας αγωγής ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Υποχρεώνει τον εναγόμενο της κύριας αγωγής να καταβάλει στην Επιτροπή το ποσό των 33 000 BFR, εντόκως βάσει των διαφόρων νομίμων επιτοκίων που ίσχυσαν στο Βέλγιο από τις 7 Ιανουαρίου 1972.

2) Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο προς εκδίκαση της ανταγωγής.

3) Απορρίπτει την ανταγωγή ως προς την ουσία.

4) Καταδικάζει τον εναγόμενο της κύριας αγωγής στα δικαστικά έξοδα.

Schockweiler Bosco Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Δεκεμβρίου 1986.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος

F. Schockweiler